

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

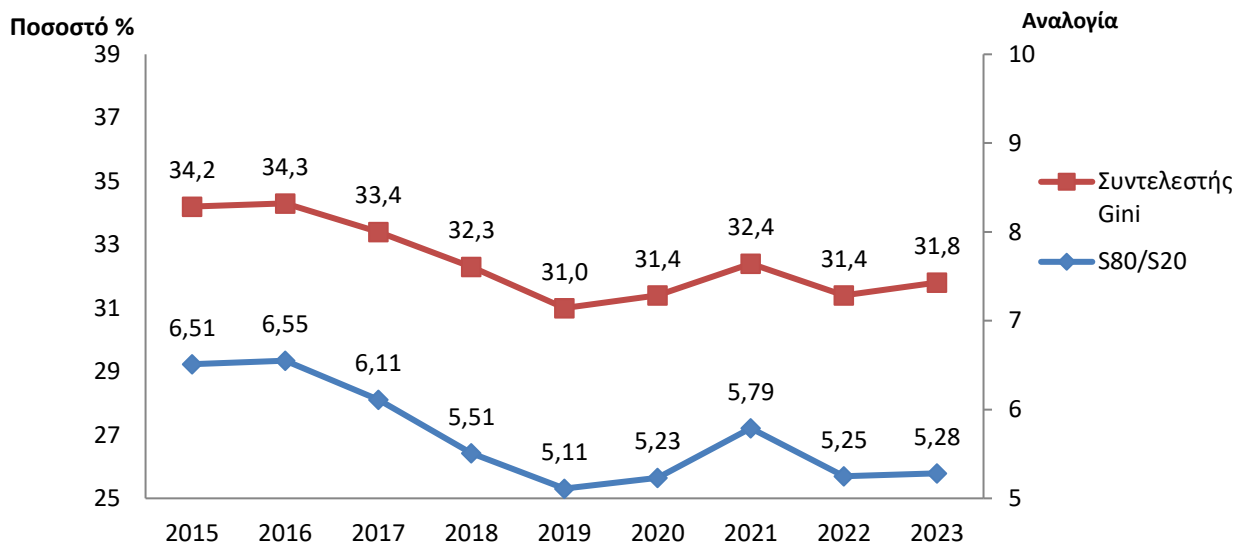
Πειραιάς, 3 Απριλίου 2024

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ

Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών: Έτος 2023 (Περίοδος αναφοράς εισοδήματος: Έτος 2022)

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνει τους δείκτες που αφορούν στην οικονομική ανισότητα, όπως προκύπτουν από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (SILC), έτους 2023, **με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2022**. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Γράφημα 1. Δείκτες Οικονομικής Ανισότητας: 2015 – 2023

*Επισημαίνεται ότι η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλ. στα αντίστοιχα έτη 2014 - 2022.

Πληροφορίες για μεθοδολογικά θέματα:
Δ/ση Στατιστικών Πληθυσμού, Απασχόλησης και Κόστους Ζωής
Τμήμα Ειδικών Στατιστικών Νοικοκυριών
Ο Προϊστάμενος του Τμήματος: Γ. Ντούρος
Τηλ.: 213 135 2174
e-mail : g.ntouros@statistics.gr

Πληροφορίες για παροχή δεδομένων:
Τηλ. 213 135 2022
e-mail: data.dissem@statistics.gr

A. Δείκτες Οικονομικής Ανισότητας

Δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) σε πεμπτημόρια εισοδήματος

Ο δείκτης S80/S20 σε πεμπτημόρια εισοδήματος μετρά τη σχετική ανισότητα στη διανομή του εισοδήματος, συγκρίνει το ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα που κατέχει το 20% των πλουσιότερων ατόμων με αυτό που κατέχει το 20% των φτωχότερων και επηρεάζεται από τις ακραίες τιμές της κατανομής του εισοδήματος.

- Ο δείκτης S80/S20 το 2023, με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το 2022, αυξήθηκε κατά 0,03 ποσοστιαίες μονάδες (σε σχέση με την προηγούμενη αντίστοιχη χρονική περίοδο 2021) και ανέρχεται σε 5,28, δηλαδή, το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού είναι 5,28 φορές μεγαλύτερο από το μερίδιο του εισοδήματος του φτωχότερου 20% του πληθυσμού (Γράφημα 1, Πίνακας 1).
- Η οικονομική ανισότητα μεταξύ των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω μειώθηκε κατά 0,11 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώνεται στο 4,14 έναντι 4,25 το προηγούμενο έτος. Αντίστοιχα, η οικονομική ανισότητα μεταξύ των ατόμων κάτω των 65 ετών αυξήθηκε κατά 0,06 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώνεται στο 5,67 έναντι 5,61 το προηγούμενο έτος (Πίνακας 1).
- Στον Πίνακα 5 παρουσιάζεται ο δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) σε πεμπτημόρια εισοδήματος της περιόδου 2015-2023 για όσες ευρωπαϊκές χώρες είναι διαθέσιμα τα αντίστοιχα αποτελέσματα της έρευνας του 2023 την δεδομένη χρονική στιγμή.

Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής GINI)

Για την καλύτερη αποτύπωση της οικονομικής ανισότητας χρησιμοποιείται συμπληρωματικά ο δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini), ο οποίος, σε αντίθεση με τον δείκτη κατανομής εισοδήματος (S80/S20) σε πεμπτημόρια εισοδήματος, δεν επηρεάζεται από τις ακραίες τιμές της κατανομής του εισοδήματος.

Ο δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) ορίζεται ως ο λόγος των αθροιστικών μεριδίων του πληθυσμού, κατανεμημένου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος, προς το αθροιστικό μερίδιο του συνολικού εισοδήματος όλου του πληθυσμού. Η τιμή του κυμαίνεται από 0 (ή 0%), που αντιστοιχεί σε πλήρη εισοδηματική ισότητα έως 1 (ή 100%) που αντιστοιχεί σε πλήρη εισοδηματική ανισότητα, και ερμηνεύεται ως η στατιστικά αναμενόμενη διαφορά του αποτελέσματος της σύγκρισης δύο τυχαίων εισοδημάτων, ως ποσοστό του μέσου όρου. Αν όλο το εθνικό εισόδημα ήταν συγκεντρωμένο σε ένα άτομο, ο συντελεστής θα ήταν 1. Αν ο συντελεστής Gini ήταν π.χ. 30,0%, το εισόδημα 2 τυχαίων ατόμων θα διέφερε κατά 30,0% του μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

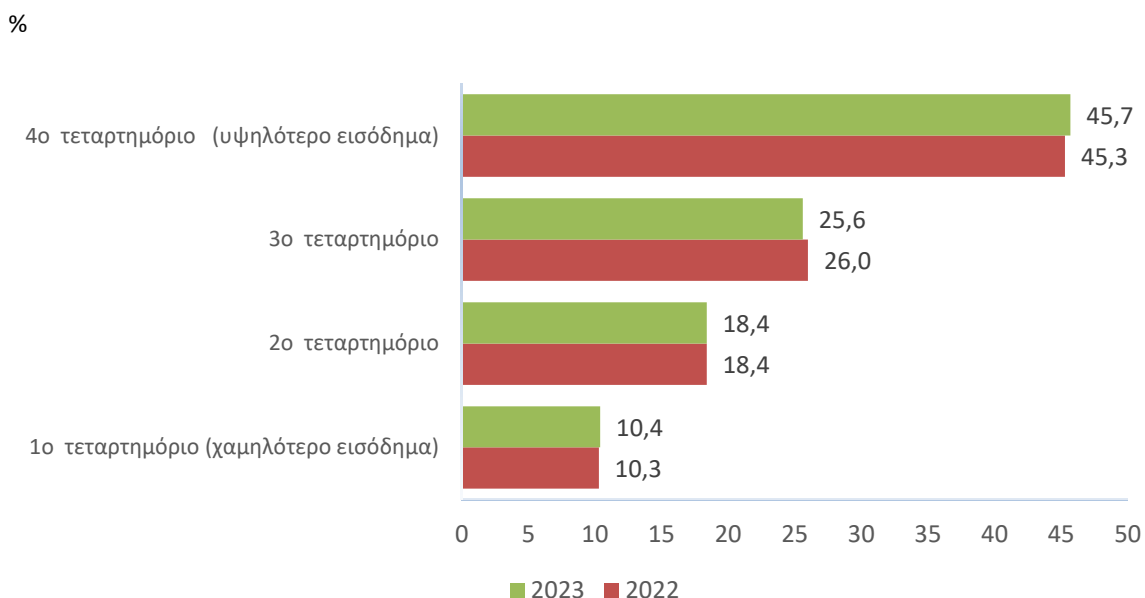
- Ο συντελεστής Gini εκτιμήθηκε το 2023 σε 31,8%, σημειώνοντας αύξηση κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2022 (Γράφημα 1, Πίνακας 4). Το παραπάνω ποσοστό ερμηνεύεται ως εξής: αν επιλέξουμε δύο τυχαία άτομα του πληθυσμού, αναμένουμε ότι το εισόδημά τους θα διαφέρει κατά 31,8% του μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.
- Από το 2015, η συνολική ανισότητα μειώθηκε κατά 2,4 ποσοστιαίες μονάδες (34,2% το 2015).
- Στον Πίνακα 6 παρουσιάζεται ο συντελεστής Gini της περιόδου 2015-2023, για όσες ευρωπαϊκές χώρες είναι διαθέσιμα τα αντίστοιχα αποτελέσματα της έρευνας του 2023 τη δεδομένη χρονική στιγμή.

Β. Μερίδιο εισοδήματος σε τεταρτημόρια

Τα στοιχεία της κατανομής του εισοδήματος σε τεταρτημόρια εκφράζουν το ποσοστό του συνολικού εθνικού ισοδύναμου εισοδήματος που κατέχει κάθε ένα από τέσσερα (ίσα) τμήματα του πληθυσμού. Συγκεκριμένα, εάν κατατάξουμε τα άτομα του πληθυσμού σε αύξουσα σειρά με βάση το εισόδημά τους (από το μικρότερο στο μεγαλύτερο) και στη συνέχεια χωρίσουμε τον πληθυσμό σε τέσσερα ίσα μέρη (με βάση τον συνολικό αριθμό των ατόμων), προκύπτουν τα εξής (Γράφημα 2, Πίνακας 2):

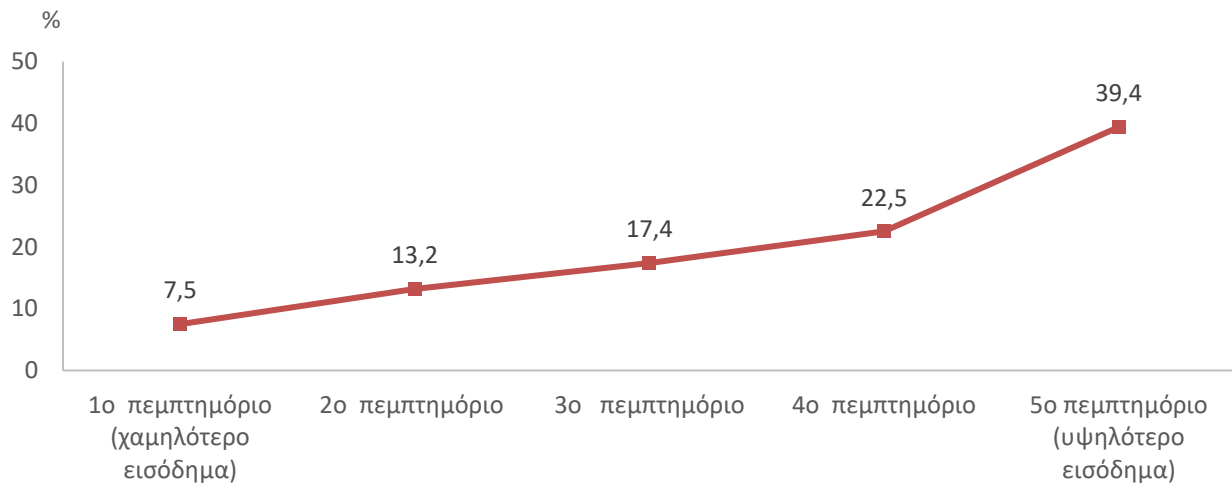
- το 25% του πληθυσμού στο 1ο τεταρτημόριο, με το χαμηλότερο εισόδημα, κατέχει το 10,4 % του συνολικού εθνικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, ποσοστό αυξημένο κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2022.
- το 25% του πληθυσμού στο 4ο τεταρτημόριο, με το υψηλότερο εισόδημα, κατέχει το 45,7 % του συνολικού εθνικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, ποσοστό αυξημένο κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2022.
- το 50% του πληθυσμού στο 2ο και 3ο τεταρτημόριο, με μεσαία εισοδήματα, κατέχουν το 44,0% του εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος, ποσοστό μειωμένο κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2022.
- το υψηλότερο ατομικό ετήσιο ισοδύναμο εισόδημα για το 1ο τεταρτημόριο ανέρχεται σε 7.030 ευρώ.
- το χαμηλότερο ατομικό ετήσιο ισοδύναμο εισόδημα για το 4ο τεταρτημόριο ανέρχεται σε 13.850 ευρώ.

Γράφημα 2. Μερίδιο εισοδήματος (%) σε τεταρτημόρια: 2022 – 2023

Μία άλλη μέθοδος κατανομής του εισοδήματος εκφράζεται σε πεμπτημόρια (ποσοστό του συνολικού εθνικού ισοδύναμου εισοδήματος που κατέχει κάθε ένα από πέντε (ίσα) τμήματα του πληθυσμού). Συγκεκριμένα, εάν κατατάξουμε τα άτομα του πληθυσμού σε αύξουσα σειρά με βάση το εισόδημά τους (από το μικρότερο στο μεγαλύτερο) και στη συνέχεια χωρίσουμε τον πληθυσμό σε πέντε ίσα μέρη (με βάση τον συνολικό αριθμό των ατόμων), προκύπτουν τα εξής (Γράφημα 3, Πίνακας 3):

Γράφημα 3. Μερίδιο εισοδήματος (%) σε πεμπτημόρια: 2023

- το 20% του πληθυσμού στο 1ο πεμπτημόριο, με το χαμηλότερο εισόδημα, κατέχει το 7,5 % του συνολικού εθνικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος.
- το 20% του πληθυσμού στο 5ο πεμπτημόριο, με το υψηλότερο εισόδημα, κατέχει το 39,4 % του συνολικού εθνικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος.

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1

Δείκτης κατανομής ισοδύναμου εισοδήματος σε πεμπτημώρια (S80/S20), κατά ομάδες ηλικιών: 2015 – 2023

Ομάδες ηλικιών	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Σύνολο	5,28	5,25	5,79	5,23	5,11	5,51	6,11	6,55	6,51
65+	4,14	4,25	4,23	3,95	3,76	3,86	4,16	3,94	4,08
0 - 64	5,67	5,61	6,38	5,68	5,59	6,07	6,73	7,41	7,35

Πίνακας 2

Μερίδιο ισοδύναμου εισοδήματος σε τεταρτημώρια: έτη έρευνας 2015 – 2023

%

Έτος	Τεταρτημώρια	1 ^ο τεταρτημώριο (χαμηλότερο εισόδημα)	2 ^ο τεταρτημώριο	3 ^ο τεταρτημώριο	4 ^ο τεταρτημώριο (υψηλότερο εισόδημα)
2023	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	10,4	18,4	25,6	45,7
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημώριο	7.030	10.050	13.850	-
2022	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	10,3	18,4	26,0	45,3
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημώριο	6.533	9.520	13.375	-
2021	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	9,6	18,4	26,2	45,7
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημώριο	5.947	8.752	12.308	-
2020	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	10,3	18,4	26,0	45,2
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημώριο	6.080	8.781	12.367	-
2019	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	10,4	18,5	26,2	44,9
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημώριο	5.700	8.195	11.625	-
2018	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	10,0	18,2	25,8	45,9
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημώριο	5.373	7.863	11.200	-

Πίνακας 2 (συνεχίζεται)**Μερίδιο ισοδύναμου εισοδήματος σε τεταρτημόρια: έτη έρευνας 2015 – 2023**

2017	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	9,3	18,0	26,1	46,5
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημόριο	5.187	7.600	10.933	-
2016	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	8,9	17,9	26,0	47,2
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημόριο	4.930	7.500	11.000	-
2015	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	8,9	17,9	26,0	47,2
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά τεταρτημόριο	4.924	7.520	10.860	-

Πίνακας 3**Μερίδιο ισοδύναμου εισοδήματος σε πεμπτημόρια: έτη έρευνας 2022 – 2023**

%

Έτος	Πεμπτημόρια	1 ^ο πεμπτημόριο (χαμηλότερο εισόδημα)	2 ^ο πεμπτημόριο	3 ^ο πεμπτημόριο	4 ^ο πεμπτημόριο	5 ^ο πεμπτημόριο (υψηλότερο εισόδημα)
2023	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	7,5	13,2	17,4	22,5	39,4
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά πεμπτημόριο	6.280	8.765	11.351	14.965	-
2022	% συνολικού εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος	7,4	13,1	17,6	23,0	38,9
	Ανώτατο ατομικό ετήσιο εισόδημα ανά πεμπτημόριο	5.900	8.247	10.787	14.502	-

Πίνακας 4**Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini): 2015 – 2023**

Έτος	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
%	31,8	31,4	32,4	31,4	31,0	32,3	33,4	34,3	34,2

Πίνακας 5**Δείκτης κατανομής ισοδύναμου εισοδήματος σε πεμπτημόρια (S80/S20) σε ευρωπαϊκές χώρες με διαθέσιμα στοιχεία για το 2023 (έτη 2015 – 2023)**

Χώρες	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Βουλγαρία	6,63	7,30	7,45	8,01	8,10	7,66	8,23	7,69	7,11
Λετονία	6,20	6,33	6,63	6,27	6,54	6,78	6,30	6,20	6,51
Ισπανία	5,50	5,63	6,19	5,77	5,94	6,03	6,59	6,60	6,87
Εσθονία	5,37	5,39	5,03	5,03	5,08	5,07	5,42	5,56	6,21
Ελλάδα	5,28	5,25	5,79	5,23	5,11	5,51	6,11	6,55	6,51
Σουηδία	4,73	4,36	4,04	4,12	4,33	4,13	4,27	4,25	4,06
Γερμανία	4,41	4,38	4,98	4,87	4,89	5,07	4,49	4,62	4,80
Δανία	4,15	4,03	3,93	4,00	4,09	4,11	4,08	4,06	4,08
Φινλανδία	3,78	3,75	3,58	3,72	3,69	3,65	3,54	3,58	3,56
Σλοβακία	3,63	3,12	3,20	3,03	3,34	3,03	3,49	3,63	3,54
Τσεχία	3,42	3,48	3,43	3,34	3,34	3,32	3,40	3,50	3,51
Βέλγιο	3,38	3,57	3,42	3,65	3,61	3,79	3,84	3,85	3,83
Σλοβενία	3,34	3,28	3,24	3,32	3,39	3,38	3,42	3,56	3,60

Πίνακας 6**Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) σε ευρωπαϊκές χώρες με διαθέσιμα στοιχεία για το 2023 (έτη 2015 – 2023)**

%

Χώρες	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Βουλγαρία	37,2	38,4	39,7	40,0	40,8	39,6	40,2	37,7	37,0
Λετονία	34,0	34,3	35,7	34,5	35,2	35,6	34,5	34,5	35,4
Εσθονία	31,8	31,9	30,6	30,5	30,5	30,6	31,6	32,7	34,8
Ελλάδα	31,8	31,4	32,4	31,4	31,0	32,3	33,4	34,3	34,2
Ισπανία	31,5	32,0	33,0	32,1	33,0	33,2	34,1	34,5	34,6
Σουηδία	29,5	27,6	26,8	26,9	27,6	27,0	28,0	27,6	26,7
Γερμανία	29,3	29,0	31,2	30,5	29,7	31,1	29,1	29,5	30,1
Δανία	28,2	27,7	27,0	27,3	27,5	27,8	27,6	27,7	27,4
Φινλανδία	26,6	26,6	25,7	26,5	26,2	25,9	25,3	25,4	25,2
Τσεχία	24,4	24,8	24,8	24,2	24,0	24,0	24,5	25,1	25,0
Βέλγιο	24,2	24,9	24,1	25,4	25,1	25,7	26,1	26,3	26,2
Σλοβενία	23,4	23,1	23,0	23,5	23,9	23,4	23,7	24,4	24,5
Σλοβακία	21,6	21,2	21,8	20,9	22,8	20,9	23,2	24,3	23,7

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (European Union - Statistics on Income and Living Conditions - EU-SILC)	<p>Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) αποτελεί μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντικατέστησε, από το 2003, το ευρωπαϊκό panel νοικοκυριών (European Community Household Panel, ECHP), προκειμένου να επιτευχθεί η ποιοτική βελτίωση των στατιστικών δεδομένων που αφορούν στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό.</p> <p>Βασικός στόχος της έρευνας είναι η μελέτη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση, κυρίως, με το εισόδημά τους. Η έρευνα αποτελεί τη βασική πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συγκρισιμότητα των στοιχείων θεωρείται εξασφαλισμένη, αφού η έρευνα διενεργείται σε όλα τα κράτη μέλη, χρησιμοποιώντας κοινές μεταβλητές και ορισμούς.</p>
Νομικό πλαίσιο	<p>Η έρευνα διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου με αριθ. 2019/1700 και διενεργήθηκε με Απόφαση του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ.</p>
Περίοδος αναφοράς του εισοδήματος	<p>Η περίοδος αναφοράς του εισοδήματος είναι το προηγούμενο της έρευνας ημερολογιακό έτος.</p>
Κάλυψη	<p>Η έρευνα καλύπτει όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Χώρας με τα μέλη τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους.</p> <p>Εξαιρούνται από την έρευνα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Οι συλλογικές κατοικίες, όπως ξενοδοχεία, πανσιόν, νοσοκομεία, γηροκομεία, στρατόπεδα, αναμορφωτήρια κ.λπ. Συλλογικές κατοικίες θεωρούνται και τα νοικοκυριά που παρέχουν στέγη με διατροφή σε άνω των πέντε τροφίμους. ▪ Τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.
Μεθοδολογία	<p>Η έρευνα είναι δειγματοληπτική με σχεδιασμό με μερικώς επικαλυπτόμενο δείγμα (rotational integrated design), που επιλέχτηκε ως ο πλέον κατάλληλος για ενιαία συγχρονική και διαχρονική έρευνα. Η τελική δειγματοληπτική μονάδα είναι το νοικοκυριό. Οι μονάδες ανάλυσης είναι τα νοικοκυριά και τα μέλη τους.</p> <p>Η διαχρονική δομή του δείγματος διακρίνεται σε τέσσερα εναλλασσόμενα υπο-δείγματα (panels), καθένα από τα οποία είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και διαρκεί τέσσερα χρόνια. Για κάθε δύο διαδοχικά χρόνια υπάρχει μερική επικάλυψη (75%) των panels. Κάθε χρόνο ένα panel εγκαταλείπει το δείγμα και ένα νέο panel επιλέγεται. Το σχήμα εναλλαγής άρχισε από το πρώτο έτος (2003). Για να υπάρξει πλήρες δείγμα το πρώτο έτος της έρευνας, τα τέσσερα panels άρχισαν ταυτόχρονα. Για τη διαχρονική συνιστώσα του EU-SILC, τα άτομα που επιλέγονται, αρχικά, ερευνώνται για περίοδο τεσσάρων χρόνων ίση με τη διάρκεια του κάθε panel.</p> <p>Η έρευνα EU-SILC βασίζεται σε δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς.</p> <p>Ο σχεδιασμός της δειγματοληψίας περιλαμβάνει δύο επίπεδα στρωμάτωσης:</p> <p>Το πρώτο επίπεδο είναι γεωγραφική στρωμάτωση που βασίζεται στη διαίρεση της Χώρας σε Περιφέρειες, οι οποίες αντιστοιχούν στο ευρωπαϊκό επίπεδο διαμέρισης NUTS II, ενώ τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν χωριστά γεωγραφικά στρώματα.</p> <p>Το δεύτερο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η ταξινόμηση των οικισμών, μέσα σε κάθε Περιφέρεια, σε τέσσερις κατηγορίες αστικότητας, σύμφωνα με το μέγεθος του πληθυσμού τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ >= 30.000 κατοίκους ▪ 5.000-29.999 κατοίκους ▪ 1.000-4.999 κατοίκους ▪ 0-999 κατοίκους

Η στρωμάτωση των δύο μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων έγινε κατά απογραφικές εποπτείες.

Το δείγμα των ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, ένα τυχαίο δείγμα μονάδων επιφανείας (κατοικημένων γεωγραφικών περιοχών που περικλείονται από φυσικά ή τεχνητά όρια) επιλέγεται με συστηματική δειγματοληψία από κάθε τελικό στρώμα με πιθανότητα επιλογής της κάθε μονάδας ανάλογη του αριθμού των ιδιωτικών νοικοκυριών που αυτή περιέχει. Στο δεύτερο στάδιο, ένα συστηματικό τυχαίο δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται με δεδομένο δειγματοληπτικό κλάσμα, από το σύγχρονο πληθυσμό των νοικοκυριών (με βάση προμέτρηση που γίνεται στο πεδίο) κάθε επιλεγμένης μονάδας επιφανείας.

Η έρευνα σχεδιάστηκε αρχικά το 2003 για αξιόπιστα αποτελέσματα σε επίπεδο Χώρας. Ο αρχικός σχεδιασμός τροποποιήθηκε σταδιακά από το έτος 2015 προκειμένου να επιτευχθούν οι βασικοί στόχοι της Ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020» καθώς και οι εθνικές ανάγκες. Το έτος 2019, ο τρόπος υπολογισμού του δείγματος βασίστηκε στα αποτελέσματα του έργου «Μελέτη του υφιστάμενου δειγματοληπτικού σχεδιασμού της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) με σκοπό την αύξηση/προσαρμογή του δείγματος σε επίπεδο Περιφέρειας (NUTSII)» για τη βελτίωση των δεικτών και σε επίπεδο Περιφέρειας.

Μέγεθος δείγματος Κατά το έτος 2023 η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 10.717 νοικοκυριών και σε 22.936 μέλη των νοικοκυριών αυτών, εκ των οποίων 20.177 ηλικίας 16 ετών και άνω. Ο μέσος όρος μελών υπολογίστηκε ανά νοικοκυριό σε 2,1.

Σταθμίσεις Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας τα στοιχεία κάθε ατόμου και κάθε νοικοκυριού του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει ως το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων (σταθμίσεων):

- α) της αντίστροφης πιθανότητας επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του νοικοκυριού,
- β) του αντίστροφου του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός του στρώματος,
- γ) ενός διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο ώστε:

i) Η εκτίμηση των ατόμων, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών που θα προκύψει ανά γεωγραφική περιφέρεια να συμπίπτει με τον αντίστοιχο αριθμό που υπολογίστηκε με προβολή για την περίοδο αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη Φυσική Κίνηση Πληθυσμού (Απογραφή Πληθυσμού 2021 και Γεννήσεις, Θάνατοι, Μετανάστευση).

ii) Η εκτίμηση των νοικοκυριών, κατά τάξη μεγέθους (1, 2, 3, 4+ μέλη) και κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς, να συμπίπτει με αυτή του έτους αναφοράς που υπολογίστηκε με προβολή βασισμένη στην Απογραφή Πληθυσμού έτους 2021.

Ισοδύναμο Εισόδημα Για τον υπολογισμό του συνολικού ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του νοικοκυριού λαμβάνεται υπόψη το συνολικό καθαρό εισόδημα, δηλαδή το εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, που λαμβάνεται από όλα τα μέλη του νοικοκυριού.

Συγκεκριμένα, οι εισοδηματικές συνιστώσες που περιλαμβάνονται στην έρευνα είναι:

- Το εισόδημα από εργασία
- Το εισόδημα από περιουσία
- Οι κοινωνικές παροχές και οι συντάξεις
- Οι χρηματικές μεταβιβάσεις από άλλα νοικοκυριά
- Το τεκμαρτό εισόδημα από τη χρήση του αυτοκινήτου της επιχείρησης

Ως ισοδύναμο διαθέσιμο ατομικό εισόδημα ορίζεται το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή του με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται σύμφωνα με την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ.

Επισημαίνεται ότι στην κατανομή κατά άτομο θεωρείται, με βάση τον παραπάνω ορισμό, ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού κατέχει το ίδιο εισόδημα που αντιστοιχεί στο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα. Αυτό σημαίνει ότι το κάθε μέλος του νοικοκυριού απολαμβάνει το ίδιο επίπεδο διαβίωσης. Συνεπώς, στην κατά άτομο κατανομή, το

εισόδημα που αποδίδεται σε κάθε άτομο δεν αντιπροσωπεύει χρηματική απολαβή, αλλά έναν δείκτη επιπέδου διαβίωσης.

Το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα ενός νοικοκυριού υπολογίζεται ως το άθροισμα των εισοδημάτων των μελών των νοικοκυριών (εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, από αυτοαπασχόληση, συντάξεις, επιδόματα ανεργίας, εισόδημα από ακίνητη περιουσία, οικογενειακά επιδόματα, τακτικές χρηματικές μεταβιβάσεις κλπ.), δηλαδή του συνόλου των καθαρών αποδοχών από όλες τις πηγές εισοδήματος, μετά την αφαίρεση των τυχόν παροχών προς άλλα νοικοκυριά. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθεί και ο φόρος που, ενδεχομένως, επιστράφηκε και αφορούσε στην εκκαθάριση των εισοδημάτων του προηγούμενου έτους.

Κλίμακα ισοδυναμίας

Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για το δεύτερο ενήλικα και μέλη 14 ετών και άνω και 0,3 για παιδιά κάτω των 14 ετών. Παράδειγμα: Το εισόδημα του νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά κάτω των 14 ετών διαιρείται με το συντελεστή ισοδυναμίας ($1+0,5+2\times 0,3=$) 2,1, για νοικοκυριό με δύο ενήλικες διά 1,5, για νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω διά 2,5 κ.λπ.

Δείκτες

1. Δείκτης κατανομής του εισοδήματος (S80 / S20) κατά πεμπτημόρια
2. Δείκτης κατανομής του εισοδήματος (S75 / S25) κατά τεταρτημόρια
3. Δείκτης άνισης κατανομής του εισοδήματος (συντελεστής Gini)

Ορισμοί δεικτών

1. Δείκτης κατανομής του εισοδήματος (S80 / S20) κατά πεμπτημόρια

Η ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος (S80 / S20) εκφράζεται ως λόγος του συνόλου του ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος που λαμβάνεται από το 20% του πληθυσμού με το υψηλότερο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα προς το σύνολο ανάλογου εισοδήματος που λαμβάνει το 20% του πληθυσμού με το χαμηλότερο εισόδημα. Συγκρίνει, δηλαδή, το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού με το 20% του φτωχότερου.

2. Δείκτης κατανομής του εισοδήματος (S75 / S25) κατά τεταρτημόρια

Η ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος (S75 / S25) εκφράζεται ως λόγος του συνόλου του ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος που λαμβάνεται από το 25% του πληθυσμού με το υψηλότερο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα προς το σύνολο ανάλογου εισοδήματος που λαμβάνει το 25% του πληθυσμού με το χαμηλότερο εισόδημα. Συγκρίνει, δηλαδή, το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 25% του πληθυσμού με το 25% του φτωχότερου.

3. Δείκτης άνισης κατανομής του εισοδήματος (συντελεστής Gini)

Ο συντελεστής Gini ορίζεται ως ο λόγος των αθροιστικών μεριδίων του πληθυσμού, κατανεμημένου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος, προς το αθροιστικό μερίδιο του συνολικού ποσού που λαμβάνουν. Η τιμή του κυμαίνεται από 0% (πλήρης ισότητα) έως 100% (πλήρης εισοδηματική ανισότητα).

Αν όλο το εθνικό εισόδημα ήταν συγκεντρωμένο σε ένα άτομο, ο συντελεστής Gini θα ήταν 100%. Αν ο συντελεστής Gini ήταν π.χ. 30%, το εισόδημα 2 τυχαίων ατόμων αναμένουμε να διαφέρει κατά 30% του μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

Παραπομπές

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ σχετικά με την [Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών](#)